

Editorial

Per fer camí

Vols venir a la meva barca?
Hi ha violetes, a desdir!
anirem lluny sense recança
farem camí des d'aquí.

Anirem lluny sense recança
i serem dos, serem tres.
Veni, veniu, a la nostra barca,
i amb les veles altes com si no res.

Hi haurà remes per a tots els braços
i serem quatre, serem cinc!
i els nostres ulls, estels esparsos,
oblidaran tots els confins.

Partim pel març, quan l'ocell canta,
i amb núvols de cor trasbalsat.
Sí, serem vint, serem quaranta,
tots junts ens farem costat.

Bruixes d'ahir, bruixes del dia,
ens trobarem a plena mar.
Arreu s'escamparà la vida
com una dansa vegetal.

Dins la pell de l'ona salada
serem cinc-cents, serem mil.
Perdrem el compte a la tombada.
Junts farem nostra la nit.

Poema adaptat de *Cançó de fer camí* de Maria Mercè Marçal

Molts d'anys!

La Junta de Govern

Recollida d'entrepanes: una proposta oberta a la valoració amb els nostres alumnes

Javier Santamaría Fornés

Professor d'Energies Renovables i Medi Ambient.

Col·legi Sant Josep Obrer

L a idea

A finals del curs 2005/06 vaig realitzar amb els meus alumnes de l'assignatura *energies renovables i medi ambient* una pràctica sobre les diferents fraccions de fems d'un parell de papereres. La pràctica en sí fou interessant, però el que més em va cridar l'atenció va ésser la quantitat de mitjos i quarts d'entrepanes i alguna que altra galeta que havien tirat aquell dia. Així doncs me vaig plantejar pel següent any planificar una pràctica i fer específicament el seguiment de les restes de berenars que es tiraven i que es podrien haver consumit.



Paperera abans de recerca

La planificació

Després del primer trimestre del curs 2006/07 de l'assignatura on es plantegen els problemes de la contaminació i gestió de residus vaig considerar que era un bon moment per començar a planificar amb els alumnes la recollida dels berenars que no s'havien consumit.

Un problema que va sorgir va ésser que només un grup i una hora coincidia en l'horari de l'assignatura just després dels dos patis (el primer és pels alumnes de 1r i 2n d'ESO i el segon pels de 3r, 4t d'ESO tots els batxillerats i cicles formatius) per poder realitzar el recompte. Interessava en aquesta hora ja que era el moment en què havien passat els quasi 1500 alumnes pel pati.



Entrepana al terra

Tampoc no es podien recollir els mitjos berenars els dies que havia plogut o estava plovent ja que el pes de la matèria orgànica s'incrementava notablement per l'absorció d'aigua.

Un altra problema és la quantitat de papereres disponibles a tot el col·legi per poder fer el recompte global, tres edificis diferents amb passadissos on es fan classes dificultava passar amb 15 alumnes, o deixar-los lliurement per la recollida podia resultar negatiu i molestar el desenvolupament d'altres classes. Per això es va decidir fer el recompte només amb les papereres del pati i abans que el personal de neteja del centre comencés a fer la recollida dels fems (normalment a l'hora següent del segon pati).

Finalment, també es va considerar important la recollida, ja que no consistia a recollir qualsevol residu orgànic, sinó només aquell que s'ha llançat i es podria haver consumit. Per tant pomes menjades, trossets petits d'entrepana que poden haver caigut i ja no són consumibles, galetes completament esmicades o residus mesclats amb papers d'alumini o cel·lulòsics no es van considerar consumibles.

La recollida

No cal ni dir que als alumnes la pràctica els va sorprendre moltíssim i que hi va haver més d'una protesta en la recollida física de la matèria. És per això que el primer cop els vaig fer aguantar les bosses a on es dipositava el material i era jo personalment el que recollia els entrepanes, galetes, pomes, i diversitat de material, fent-los notar que era menjar que feia només 20 minuts havia estat consumible i que no era ni tòxic ni perillós, ni tan sols ho podia considerar brut, ja que la resta de fems eren llaunes, papers, bosses i tetra-bricks. En acabar la recollida ja hi havia un parell d'alumnes que amb bosses de plàstic a les mans estaven ajudant a recollir. Les sorpreses el primer dia no acabaren aquí ja que es varen trobar 3 entrepanes perfectament



Recercant entrepanes

embolicats i sense consumir (ni una trista mossegada) i una bossa de galetes sense obrir (ni jo ni els alumnes ens explicàvem per què l'havien llançada al fens quan la podien haver retornada). Finalment es va pesar el conjunt d'entrepans i, el primer dia, el resultat fou de 3580 g (± 10 g). Els mateixos alumnes decidiren comptar, a partir d'aquell moment, els entrepans sencers i altres berenars intactes.

L'experiència va enganxar moltíssim els alumnes. En total es va poder realitzar la recollida en 5 ocasions. Els entrepans posteriorment eren portats al compostador per ajudar a fer el compostatge que es desenvolupa a l'assignatura de Taller de Botànica i no retornar-los al fens, tot donant alguna utilitat al que s'havia tirat.

Els resultats

A la següent taula s'exposen les quantitats recollides i els berenars intactes:

Mes (setmana)	Febrer (2a)	Març (1a)	Març (2a)	Març (3a)	Abril (2a)
Quantitat (g)	3580	2640	4120	3750	4160
Menjar intacte (quantitats)	Entrepà (3)	Entrepà (4)	---	Entrepà (1)	Entrepans (3)
	Galetes (1)	Patates en bossa (1)	---	Donuts (2)	

Conclusions experimentals

En definitiva, una mitjana de 3650 g/dia de menjar consumible.

Es varen pesar diferents tipus d'entrepans entre els sencers i es va arribar a la conclusió que un entrepà pesa de mitjana 93,2 grams, valor que es recollirà per càlculs posteriors.

Els mateixos alumnes valoraren el cost mínim d'un entrepà fet a casa sobre els 45 cèntims, 30 del pa i entre 20 i 30 del que es pot posar a dintre.

Amb els resultats anteriors calculàrem a classe el que es llançava directament al fens quan es

podria haver consumit:

$$\frac{3650 \text{ g} \cdot 0,45 \text{ €}}{93,2 \text{ g}} = 17,62 \text{ € / dia}$$

I en tot l'any (152 dies lectius i de permanència a l'escola) fan un total de:

2678,70 € / any

llançats directament al fens, com a mínim.



Entrepà quasi sencer



Recollida in situ

Conclusions pedagògiques

Un cop realitzat tot l'experiment les conclusions que els alumnes han tret són (en paraules dites per ells mateixos):

- Molt interessant ja que es veu tot el que es tuda.
- No pensava que es tiràs tant de menjar
- Com és possible que la gent tiri entrepans sencers (i donuts!!)
- L'any que ve s'ha de fer campanya i informar d'això.
- Les primeres que ho han de saber són les mares que preparen els entrepans.
- I hi ha gent que es mor de fam!
- Per això que no gastin en berenar que als pares els costen doblers.
- Això (en referència als entrepans sencers) segur que ho han tirat per no menjar-s'ho.

Només sentir aquestes frases són, personal-

ment, unes conclusions excel·lents, a més a més:

- L'experiència demostra que fins que no es toquen els temes concretament, els alumnes no en prenen consciència.
- El coneixement dels problemes o realitats desperta en els alumnes l'esperit d'informació i lluita.
- Denota el reflex del consumisme de la nostra societat en els més vulnerables, els nins/es i al·lots/es.
- Pot ésser senyal de problemes alimentaris.



Entrepà embolicat



Mostrant la recol·lecció



Pesada de berenars

Propostes per l'any vinent

Els alumnes pensaren que s'havia de fer en diferents èpoques de l'any per valorar el consum estacional.

També seria interessant poder recollir entrepans al final del primer pati i al final del segon, per poder denotar a quina franja d'edat és més usual aquest comportament.

Fer-ho extensible a altres col·legis i recollir les dades a nivell comarcal o provincial (si us interessa podeu posar-vos en contacte amb mi al correu jsantamariaf@gmail.com).



Reciclant els berenars per compost



Notícies i esdeveniments

▸ Signatura Conveni Col·lectiu del sector de l'Arqueologia i la Paleontologia de Catalunya

El passat 18 de juliol es va signar el "1er Conveni Col·lectiu del Sector de l'Arqueologia i la Paleontologia de Catalunya". El procés de redacció i negociació del conveni, que a més, és el primer de l'estat espanyol, i probablement el primer a nivell europeu, s'inicià el mes de gener de 2005 i s'ha conclòs amb la signatura del text per part de les empreses agrupades a la Associació d'Empreses d'Arqueologia de Catalunya (AEAC) i Comissions Obreres de Catalunya (CCOO), sindicat que donà cobertura jurídica i assessorament al grup de treball de la Plataforma pel 1 conveni d'Arqueologia i Paleontologia, el 18 de juliol d'engany.

El text del conveni regula les relacions laborals entre totes les empreses del sector i tots els treballadors assalariats del sector, que treballin a Catalunya o que les seves empreses tinguin la raó social a Catalunya.

Cal destacar que aquest primer conveni és un pas ferm per tal d'estabilitzar el sector, tot fixant un marc mínim d'obligat compliment per totes les empreses i treballadors assalariats de l'arqueologia, i també per les diferents administracions públiques que contractin aquestes empreses, tal com especifica l'article 2n del conveni *"El present conveni regula les relacions laborals en les empreses i/o entitats privades, qualsevol que sigui la forma jurídica que adoptin, que tinguin i desenvolupin l'activitat de prestació de serveis relacionats amb les intervencions arqueològiques i la difusió del patrimoni arqueològic, ja sigui per si mateixes o bé per d'altres empreses o organismes públics i privats"*.

El grup de treball de la plataforma del 1r conveni d'arqueologia ha convocat diferents assemblees al llarg de tot el procés, a la última de les quals ratificà en assemblea el text del conveni amb un suport superior al 95% dels assistents.



L'entrada en vigor del conveni als efectes econòmics és a partir de l'1 de juliol de 2007, i des de la signatura per tots els altres aspectes.

El període de vigència d'aquest conveni és fins el 31 de desembre de 2009. El contingut del conveni es pot trobar a la pàgina web de la Plataforma (<http://usuarios.lycos.es/conveniarqueologia/>) i a la web de CCOO-FSAP (Federació de Serveis i Administracions Públiques, <http://www.ccoo.cat/fsap/>).

Font: Associació d'Arqueòlegs de Catalunya.

► **Reunió de professionals de l'arqueologia a Saragossa.**

Els passats dies 27 i 28 d'octubre es celebrà a Saragossa la XVI Reunió de Seccions i Comissions d'Arqueologia dels Col·legis Oficials de Filosofia i Lletres i Ciències i de les Associacions Professionals d'Arqueologia d'Espanya.

La trobada congregà les seccions i associacions d'arqueologia d'Alacant, Aragón, Castilla La Mancha, Castilla León, Catalunya, Galicia, Huelva, Illes Balears, Madrid i Murcia, amb l'objectiu de posar en comú i donar compte de les activitats dutes a terme per els distints membres i del seguiment dels temes que configuren les expectatives del col·lectiu vers la protecció del patrimoni i la professionalització de l'arqueologia.



► **Nova junta de la secció d'arqueologia.**

S'ha constituït la nova junta de la secció d'arqueologia del CDL. A les eleccions del mes de març de 2007 varen sortir elegits:

Presidència: Francesca Torres Orell
 Vice-presidència: Magdalena Salas Burguera
 Secretaria: David Javaloyas Molinas
 Tresoreria: Roger Real Sampietro

Vocalies (per ordre):

Ciències: Jaume Cañellas Mut, Sebastià Mandilego Alemany i Llorenç Sastre Moragues.
 Lletres: Lluïcia Llompart Coll, Margarita Santandreu Niell i Ferran Tarongí Vilaseca.

► **Nova Junta de govern del CDLIB.**

El mes de novembre de 2007 es va convocar eleccions a la junta de govern del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de les Illes Balears. Dins el termini marcat per a la presentació de candidatures, només s'en va presentar una, amb la qual cosa quedà automàticament elegida. Els membres de la nova junta són:

Degà: Guillem Estarellas Valls.
 Vicedegà: Miquel Covas Calafe.11
 Secretària: Francisca Trias Company.
 Tresoreria: M.Immaculada Bestard Barceló.

Vocalies (per ordre): Manuel Calvo Trias, Josep Marqués Moll, Josep Merino Santiesteban, Sebastià Munar Llabrés, Roser Pérez Merino, Mateu Riera Rullán, Bartomeu Salvà Simonet, Miquel Àngel Sastre Vanrell.

► **Eleccions al Consejo General de los Ilustres Colegios Oficiales de Doctores y Licenciados en Filosofía y Letras y en Ciencias**

La candidatura encapçalada per Josefina Cambra aconseguí una àmplia victòria en las eleccions celebrades el 16 de novembre de 2007 a Madrid, per a renovar la Junta de Gobierno del Consejo General de Colegios de Doctores y Licenciados en Filosofía y Letras y en Ciencias, òrgan representatiu en l'àmbit estatal dels col·legis professionals que agrupen als professionals de la docència.



La Comissió Permanent. D'esquerra a dreta: Eusebio Cadenas, Josefina Cambra, José Luis Magro (asseguts); José Ignacio Lorenzo, Jesús Bonals, José Gutiérrez, Emilia Domínguez, Guillem Estarellas y Manuel Romero (drets)

La presidenta del Consejo, Josefina Cambra, la candidatura de la qual aconseguí el 84% dels vots, considera que l'èxit de llur proposta radica en la voluntat d'unir esforços per damunt de qualsevol diferència de caràcter ideològic, i en fixar com objectiu el treballar per el reconeixement de la professió docent i vetllar per la seva consideració i prestigi social.

► **II Jornades d'Arqueologia a les Illes Balears**

Els dies 16 i 17 de novembre de 2007 es varen celebrar les II Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears a la Casa de Cultura de l'Ajuntament de Felanitx. Aquestes II Jornades suposen la continuació de les que es varen celebrar l'any 2006 al Museu d'Història de Manacor i que tenien com a objectiu crear un fòrum de debat i intercanvi entre els diferents professionals de l'arqueologia de les Illes Balears.

En aquesta edició es varen presentar 21 comunicacions que es varen dividir en cinc sessions:

- Dues sessions es centraren en temàtica relacionada amb la Prehistòria i Protohistòria.
- Una sessió tractà el tema de Món Antic i excavacions d'urgència.
- Una altra sessió es centrà en l'època medieval i metodologia i teoria arqueològica.
- La darrera sessió abastà els projectes que sobre gestió i posada en valor del patrimoni arqueològic es duen a terme actualment.

El segon dia també es duqué a terme una taula rodona sobre Grans infraestructures i gestió del patrimoni arqueològic que comptà amb la presència de representants de la Direcció General de Ports de les Illes Balears, el director general d'Obres Públiques, el director Insular de Patrimoni Històric, el director insular de Carreteras i la presidenta de la Secció d'Arqueologia del Col·legi.

La valoració d'aquestes Jornades és positiva ja que s'ha produït un increment de la participació i els representants polítics han pogut escoltar de primera mà la problemàtica dels professionals de l'arqueologia.



Presentació de les II jornades d'arqueologia per part dels representants de l'ajuntament de Binissalem, del Col·legi de llicenciats i de la secció d'arqueologia. D'esquerra a dreta: Ferran Tarongí, Apol·lònia Rotger i M. Magdalena Sales.

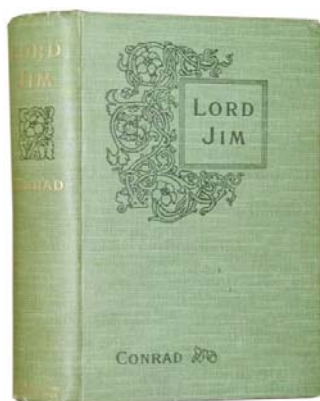
MIGRANT WRITING IN ENGLISH

Sania Matovina
matovina@ya.com

“The point is that the Anglophones no longer own English”¹

This statement was uttered by a daring Frenchman. The person in question is Jean Paul Nerrière, the author of two books on how to teach yourself a simple, but highly effective version of English, designed for communication around the globe. This pragmatic and functional offspring of English, conveniently named Globish, devoid of florid phrases and grammatical complexities, stripped off the idiomatic expressions and Shakespearean lavishness, comes handy for business talk worldwide. And though there may be numerous detractors who instantly balk at such subversive linguistic inventions, Monsieur Nerrière is right to a certain extent! It is an undeniable fact that in the course of the last centuries, English has been spread across the world, becoming the leading language for global communication, not only in business and technology, but also in art and culture in general. However, as a result of this expansion, it has also been exposed to some transformations.

Accordingly, an even more striking phenomenon than the mere appearance of Globish, is the wide use of English by non-native writers. An increasing array of novelists and poets of diverse nationalities write in English, some of whom achieved dazzling literary creations and international success. The list of contemporary authors with strange sounding names of exotic origin, signing books originally written in English, is endless. Nevertheless, they all have one illustrious predecessor: Jozef Teodor Nalecz Korzenieowski, whose origin may be traced back to 1857, to a remote village in the Russian dominated Ukraine. Born by Polish parents, Jozef Teodor retired to England after half a life spent at sea, and started writing under the name of Joseph Conrad. At the turn of the century, he became not



First Edition

only an accomplished novelist, but also a model for generations of his followers, the first non-native writer who successfully wrote in English.

He achieved something that seemed inconceivable in the 19th century. It was a crucial period in the British history, marked by confidence and national pride, the time of the Industrial Revolution, and an unprecedented expansion a b r o a d . Furthermore,



*Jozef Teodor Nalecz Korzenieowski
Joseph Conrad (1857-1924)*

Queen Victoria ended the South African War, and was proclaimed the Empress of India (1876), which triggered a huge economic and territorial growth. This led to a series of demographic changes such as the rising urban population and the emergence of a middle-class with new educational needs. Greater social mobility caused the first waves of migrations from rural areas to towns, and from the centre of the Empire to its peripheral territories. Apart from their culture and history, the proud colonizers took with them their language to be implemented as the dominant language of administration in the colonies. The euphoria of this prosperous era is expressed in the following passage: *“I say, whether I look merely at home, or stretching my eyes farther, contemplate the boundless prospect of conquest and possession – achieved by British perseverance and British valour – which is outspread before me, I clasp my hands, and turning my eyes to the broad expanse above my head, exclaim: “Thank Heaven, I am a Briton.”*² The passage illustrates, although ironically, the mood of the Victorians. The booming confidence at home had wide repercussions in Europe, whose admiration for the English culture soon turned into a widespread Anglomania.

¹ The article published in The Times newspaper, dated 11th December, 2006, p.33, under the title Globish cuts English down to size.

² The Oxford Companion to English Literature, edited by Margaret Drabble, Oxford University Press, 1985.

Such was the prevailing ethos when Conrad settled down in England and felt an urge to express himself in order to transmit his experience at sea and a profound knowledge of the dark side of the human soul, in a language which was not his mother tongue. As a multilingual speaker, he chose English, the language which he had been learning while sailing across the oceans on board of British ships. The outcome of these first attempts at writing was not well received neither



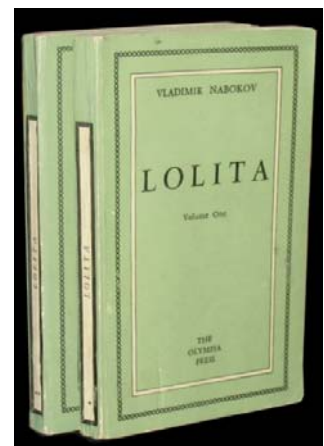
Vladimir Vladimirovich Nabokov
(1899-1977)

by the readers nor the critics who pointed out that *“there is still evidence of his struggle with both technique and the English language.”*³ But in spite of the adverse reviews and deficiencies of his style, Conrad persisted, and page after page, he managed to become a master of his art. Evidently, apart from the creative impulse, he also had a keen insight and an extraordinary narrative skill, which appealed to his readers, who at last recognized him as a gifted novelist. “Lord Jim” (1900) and “Heart of Darkness” (1902) established him as one of the leading Modernists. Around the same time as Conrad was struggling for recognition and public acclaim, Vladimir Vladimirovitch Nabokov was born in St. Petersburg, on an evocative date: 23rd April, 1899. Curiously enough, another Slav was to become a prominent literary figure writing in English. But before that, he also had to leave his ancestral land, when his family abandoned Russia due to the political upheaval prior to the October Revolution. After he completed his studies at Cambridge, he lived in Berlin for some time, where he published his first works in Russian, under the pseudonym Sirin. It was not a profitable activity, so he resorted to teaching and tennis coaching to maintain his family. His first novels were read only by the Russian expatriates, as they were banned in the *Leninized Russia*, using a typically Nabokovian expression. His readership, limited to the Russian émigrés, who were mainly intellectuals who wrote for themselves, recognized his talent, but obviously it was not enough. Only after Nabokov left for the United States and opted for English as a means of expression, the only possible choice for an expatriate writer without any hope of being published in his homeland, he gai-

ned success with “Lolita” (1955), one of the most controversial as well as the most accomplished novels of his opus.

These are two examples of Slavs who became recognized as world classics, writing in a foreign language. But what else did they have in common? By taking a closer look at their backgrounds, social setting and the psychological frame behind these two creative minds, one comes across a series of similar features and incidents in their biographies, such as exile, struggle for recognition, and multilingualism, which in one way or another pervade their writing. As expatriates, Conrad in England and Nabokov in the United States, they were shaped into cosmopolitan citizens of the world in the Socratic sense. On the other hand, regarding their English, they both felt insecure about it, especially at the beginning. Nabokov used to complain in private letters that writing in English was an agony. As an illustration, a melancholy lament about the limitations of the language appears in the final paragraph of “Lolita”: *“My private tragedy, which cannot, and indeed should not be anybody’s concern, is that I had to abandon my natural idiom, my untrammelled, rich, and infinitely docile Russian tongue for a second rate brand of English, devoid of any of those apparatuses – the baffling mirror, the black velvet backdrop, the implied associations and traditions – which the native illusionist, frac-tails flying, can magically use to transcend the heritage in his own way.”*⁴ Literary critics and the international reading public would agree that this self-consciousness is unjustified in the view of Nabokov’s virtuosity and precision of style, hypnotic beauty of his prose, amazingly rich vocabulary and humour, created by linguistic inventiveness both in Russian and English. One of his characters, the clumsy professor Pnin, a homesick Russian intellectual trying to survive in an *unpredictable America* (another Nabokovian expression), is terribly funny, mainly due to the comical effects of his speech by literal translations of the Russian syntax into English. Timofey Pnin, partly inspired in what Nabokov could have become himself, feels insecure while teaching Russian literature in a class of bewildered American students: *“A special danger area in Pnin’s case was*

ned success with “Lolita” (1955), one of the most controversial as well as the most accomplished novels of his opus.

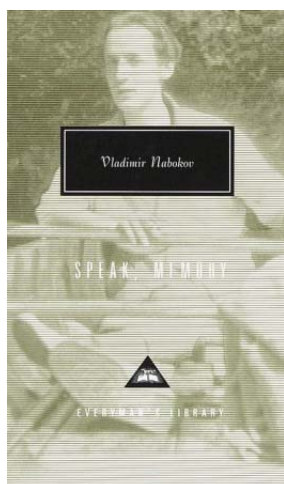


First Edition in wrappers

3 The Oxford Companion of English Literature, edited by Margaret Drabble, Oxford University Press, 1985, p. 225

4 Bill Ashcroft, Gareth Griffiths, Helen Tiffin: The Empire Writes Back, New Accents, Routledge edition, 1989.

the English language. Except for such not very helpful odds and ends as “the rest is silence”, “nevermore”, “weekend”, “who’s who”, and a few ordinary words like “eat”, “street”, “fountain pen”, “gangster”, “Charleston”, “marginal utility”, he had no English at all at the time he left France for the States. Stubbornly he sat down to the task of learning the language of Fenimore Cooper, Edgar Poe, Edison, and thirty-one Presidents. In 1941, at the end of one year of study, he was proficient enough to use glibly terms like “wishful thinking” and “okey-dokey”. By 1942 he was able to interrupt his narration with the phrase, “to make a long story short.” By the time Truman entered his second term, Pnin could handle practically any topic,; but otherwise progress seemed to have stopped despite all his efforts, and by 1950 his English was still full of flaws. ⁵



Speak, Memory (1947)

Evidently, both Conrad and Nabokov had to make a great effort to get the full command of the basic tool of their art. And in this painstaking process, they experimented and innovated, either in the structure or on a lexical level. Nabokov created a series of characteristic coinages, puns and tropes, such as for example: Loless (loneliness without Lolita), nymphet (an adolescent nymph), Mr Taxowich (the abominable Russian taxi driver whose name he did not deem worth remembering). As far as the structure and narrative technique, Conrad innovated by means of a skilful use of stream-of-consciousness and swift shifts in space and time, which was a break with the traditional convention of the Victorian linear narration. His characters are given a private vision of the events, so the reader is given an inside perspective. The same as it occurs in the mind, the boundaries of time and space fade away, and the narration flows easily between now and then or here and there as in a continuum. Blurring the limits of time, a strange feeling of timelessness pervades Nabokov’s artistic autobiography “Speak, Memory” (1947), where he declares explicitly: “I confess I do not believe in time”.⁶

Another common feature is the exile theme. Typical heroes or antiheroes (Humbert, Lord Jim, Kurtz, Pnin) are lonely expatriates, isolated in the crowd, who struggle under the burden of their

memory or guilt, though they are morally defeated outcasts unable to come to terms with the demands of society. Therefore, on the basis of the extrinsic study of the two novelists, their personal circumstances and the scope of their works, they may be considered the first accomplished precursors of migrant literature, i.e. writing about migrants or by migrants in a language which is not their mother tongue. These writings mirror the world as it is today, with its increasing mobility due to wars and conflicts, refugee crises, outrageous differences in wealth between the two hemispheres, natural disasters which always seem to hit the same areas, and a series of other factors which have provoked migrations from the less favoured countries, with vulnerable economies and unstable political situations, to the more stable and developed parts of the world. It also includes the authors who appear in the context of the so called guest-worker (or gastarbeiter) schemes, either in the first or the second generation. A growing number of creative individuals are searching for their roots and identity, trying to analyse and comprehend these international transformations and their personal place and role in it. They choose to express themselves in the dominant language of the adopted culture, which may be either English, German, French, Scandinavian languages or even Spanish. All sorts of combinations are possible. A variety of themes about ethnic mixing is also granted. The migrant authors frequently describe a person trapped in a “cultural limbo”, squeezed in between the two countries, the one of origin and the country of choice or of necessity. Still, the basic underlying subject-matter is the emotional tension of a migrant in a new setting, the day-to-day struggle to adapt to a strange environment without losing original identity.

Haunted by the feeling of rootlessness and by the doubt about what and where the home is, a migrant transmits this inner conflict to the second generation. Zadie Smith, who in a way may be considered a second generation migrant writer, describes these confused feelings over three generations in multicultural London. “Because immigrants have always been particularly prone to repetition – it’s something to do with the experience of moving from West to East or East to West or from island to island. Even when you arrive, you’re still going back and forth; your children are going round and round.”⁷



Zadie Smith

One of the main concerns of the migrant wri-

⁵ Vladimir Nabokov: Pnin, Vintage International, Random House, New York, 1989, p. 14

⁶ Vladimir Nabokov: Speak, Memory, An Autobiography Revisited, Everyman’s Library, Alfred Knopf, New York, 1999.

⁷ Zadie Smith: White Teeth, Penguin Books, 2001, p. 161.

ting is the problem of the language. George Mikes, who can be listed as a migrant journalist and writer, left his natal Hungary in the forties and moved to England. He wrote: “*When I arrived in England I thought I knew English. After I’d been here for an hour, I realized that I did not understand one word.*”⁸

This obstacle did not prevent him from writing an amusing book about some topical features of the Brits, who in turn loved it, showing their traditional sense of humour. Conrad, for example, did not speak a word of English until the age of twenty-one. Nabokov was luckier in this respect as he was given private tuition in English from his childhood. In any case, the fact is that English was not the mother tongue for none of these authors. Bilingualism and multilingualism are becoming common in culturally mixed communities. Nonetheless, it is a delicate decision to renounce the mother tongue and adopt the language of the dominant culture as a means of expression. This may be a source of grim drawbacks and limitations, but on the other hand, it can stimulate innovation and originality, mainly due to the linguistic interference and adaptations on a phonetic, morphological and semantic level. Nabokov stands out as a witty creator of cross-cultural jokes and allusions, especially in “Pnin”, where the spelling is *Pninized* to mock Pnin’s pronunciation, like for instance in *Tsentral Park*.

When two or more languages enter into contact within a speaker, the ideal situation is to keep them apart as much as possible in order to avoid any linguistic interferences. However, Nabokov, who had an amazing command of more than three languages, was fully aware of these interferences, and he did not only keep them under control, but also made an intelligent use of them in order to create hilarious effects. By means of language, in general, migrant authors elaborate an original style and energizing expressions, which distinguish them from the monolingual authors who write in the standard language as their mother tongue. The English language has been very flexible and tolerant in this respect, and in turn, it has enriched its vocabulary and extended the meaning. By opening up to migrant writers, who meet the challenge of adaptation to different cultural requi-

rements, backgrounds, attitudes and lifestyles, the contemporary literature is revealing an unprecedented source of creative impetus.

It is in particular representative of the literature in the former colonies, such as India or Africa, where the English language tries to bridge the gap between two opposed cultures. Post-colonial literature, another contemporary phenomenon worth studying, overlaps with the term migrant literature, although the post-colonial literary theory is limited to the writing in a colonial setting, and does not necessarily deal with migrant currents. According to the definition, the term post-colonial is used “*to cover all the culture affected by the imperial process from the moment of colonization to the present day, which includes the literatures of African countries, Australia, Bangladesh, Canada, India, Malaysia, Malta, New Zealand, Pakistan, Singapore, South Pacific Island countries, and Sri Lanka.*”⁹ There is a complete list of authors of diverse backgrounds who write in English, such as Arundhati Roy (Indian), Kazuo Ishiguro (Japanese), Jhumpa Lahiri (Bengali), Chinua Achebe (Nigerian), Michael Ondaatje (Sri Lanka), Wole Soyinka (Nigerian), and many, many more.¹⁰

The writers from the former colonies have found their subject-matter in the local culture, and they are trying to draw the attention to the non-European part of the world. Salman Rushdie describes this joint effort of the post-colonial authors as a response to the former colonizers by saying that “*the Empire Writes back to the centre.*”¹¹ Among countless authors who in one way or another belong to this trend, some deserve a special mention here. Rabindranath Tagore had been completely unknown to the Eurocentric public until he translated his own poems “Gitanjali: Song Offerings”, originally written in Bengali language, which made him famous overnight. Soon after that, he was awarded the Nobel prize in literature (1913). By his translations, he brought the ancient vedic spiritual and literary tradition closer to western poetry. More recently, it is Derek Wallcott, whose originality springs from the parallel use of standard English and the Creole vernacular. He won the Nobel Prize in 1992. Next, Vidhiadar Surajprasad Naipaul, a Trinidad author of Indian origin, Nobel prize in 2001, a modern nomad in quest for identity and a sense of belonging. He analyses the dilemma of the post-colonial writer,



George Mikes

⁸ George Mikes: *How to be a Brit*, Penguin Books, 1966, p. 37

⁹ Bill Ashcroft, Gareth Griffiths, Helen Tiffin: *Theory and practice in post-colonial literatures*, *The Empire Writes Back*, Routledge, 1991, in the Introduction.

¹⁰ www.english.emory.edu/bahri/contents.html – for further reference there is an extended list of post-colonial authors.

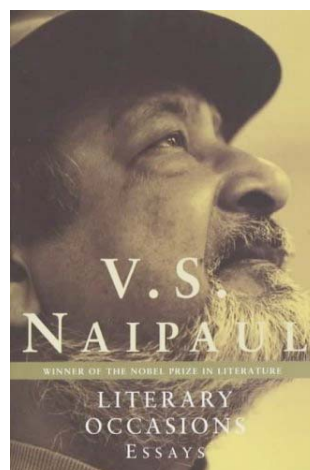
¹¹ op. cit. Salman Rushdie’s *The Empire writes back to the imperial centre*, which is also the title of the book on the post-colonial literary theory, p. 32.

who drifts between the metropolitan and the peripheral, the centre and the margin, and between the standard language and the local variant of speech. And last but not least, a linguist and a brilliant novelist, the winner of the Nobel Prize in 2003, John Maxwell Coetzee, who focused on South-African violence and the politics of apartheid in a series of powerful novels, written both in English and Afrikaans.

In conclusion, the English language has spread across the globe and it has ramified in a series of variants which are used for different purposes and by diverse cultural groups. These are described and defined in vigorous literary works by the creative writers who are striving to preserve their cultural heritage and identity in an inexorably globalized world. And always to the benefit of an open-minded and shrewd reader.

For further reading and reference:

1. The New Pelican Guide to English Literature, edited by Boris Ford, from Dickens to Hardy, 1982
2. The Oxford Companion to English Literature, edited by Margaret Drabble, Oxford University Press, 1985
3. René Wellek and Austin Warren: Theory of Literature, Penguin Books, 1980
4. Bill Ashcroft, Gareth Griffiths, Helen Tiffin: The Empire Writes Back, New Accents, Rutledge edition, 1989
3. Joseph Conrad: Heart of Darkness, Wordsworth classics, 1933
4. Joseph Conrad: Lord Jim, Wordsworth classics, 1933
5. Vladimir Nabokov: Lolita, Everyman's Library, 1992
6. Vladimir Nabokov: Invitation of a Beulah, Vintage International, Random House, 1989
7. Vladimir Nabokov: Speak Memory, Everyman's Library, 1989
8. George Mikes: How to be a Brit, Penguin Books, 1966
9. Zadie Smith: White Teeth, Penguin, 2001
10. V. S. Naipaul: The Enigma of Arrival, Picador, 2002
11. V.S. Naipaul: The Mystic Masseur / The Miguel Street, Picador, 2001
12. J.M. Coetzee: Age of Iron, Penguin, 1990
13. Arundhati Roy: The God of Small Things, Harper Collins, 1998
14. Jhumpa Lahiri: Interpreter of Maladies, Flamingo, 1999



John Maxwell Coetzee



Jhumpa Lahiri

PENSAR EL CINEMA

Sebastián Mandilego García

- Vinc del cinema
- Què has anat a veure?
- Doncs al final he anat a veure una d'amor
- T'ha agradat?
- Sí... És bona perquè al final acaba tot bé...

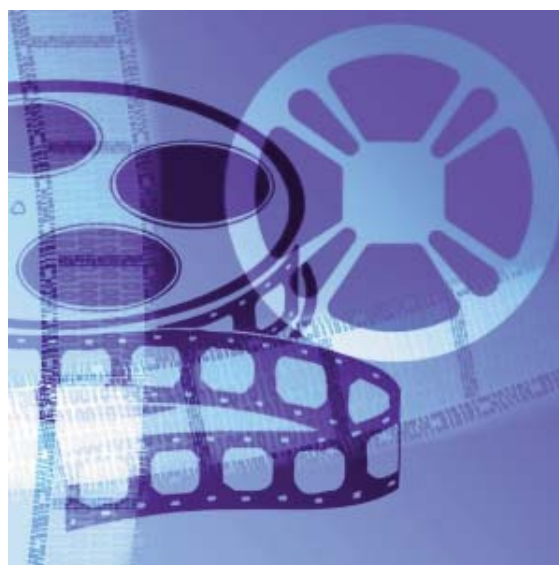
Sent testimoni d'aquesta conversa vaig sentir com alguna cosa pitava dins el meu cap i ara els invito a la meva reflexió posterior....

Una pregunta que passeja últimament pel meu cap, és la percepció que tenim del cinema avui en dia i l'única resposta que aconseguixo trobar és la del pur entreteniment. Les noves generacions ho coneixen com un simple element d'oci al qual acudeixen per divertir-se o ni tant sols això, entretenir-se i deixar descansar les neurones (com si no descansessin ja el suficient) mentre les generacions més adultes que ja no hi assisteixen tant, es deixen endur per un dels prejudicis que més ens afecta: "El cine ja no és el que era". Està clar que el cinema ha evolucionat com totes les arts, però segueix intentant oferir (encara que hi hagi sectors que aparentment s'hagin rendit) qualitat cinematogràfica alhora que intenta fer arribar un missatge i una intenció a l'espectador. Aquí arribem a un dels punts importants que m'agradaria tractar: La relevància del cinema i la diferència entre limitar-nos a veure el cine o arriscar-nos a pensar i entendre el que veiem: pensar el cinema.

Tota creació, i per tant segons el tema que estem tractant, tota pel·lícula (com en qualsevol regla, existeixen excepcions que ens ajuden a confirmar-la) té una intenció abans de començar el projecte, és a dir, algun tema, sentiment o emoció que vol explicar a l'espectador, que vol fer-li arribar, ja que per algun motiu o altre li ha semblat significatiu. I així tot el projecte girarà entorn aquesta intenció i missatge que ens vol comunicar. Si tenim sort i, com ja he comentat abans, estem atents al que se'ns ofereix, podem ser còmplices de grans o petites històries que ens regalen missatges, que estableixen filosofies, que expliquen formes d'afrontar una vida, en la qual tots participem i en la qual tot consell, o tota visió diferent és bona per obrir-nos els ulls en alguns aspectes o tancar-nos-els en d'altres. I a això ens referim quan diem pensar el cinema. La pròxima vegada que assisteixin a la projecció d'un film, deixin de banda tota la parafernàlia que rodeja el cinema, intentin pensar mitjançant la mirada, traspassin les superficials pantalles per aconseguir

arribar a un món que en moltes ocasions està ple de sentits i intencions... i que a gairebé tothom, en algun moment, ens embriaga, ens acull, ens enfuereix, ens desagrada i ens sorprèn: el cinema com a reflexió...

Per acabar m'agradaria sincerar-me i confessar el motiu d'aquest article... Sóc estudiant de cinema i en arribar a aquest món abstracte, del qual sovint poc es coneix, he descobert i al mateix temps he recordat el perquè del seu origen. Ja sigui ficció o documental, ciència-ficció o western, la història neix com a idea gestada per fer-nos arribar quelcom... i si algun dia, jo o qualsevol dels meus companys, tenim l'oportunitat de fer-los arribar una pel·lícula, serà per transmetre'ls alguna idea, emoció o sentiment que considerem important, alguna cosa que ressaltat en les nostres vides i que potser les ha canviat, alguna cosa que a algú li va semblar important i, que si prestem atenció, també pot ser important per a nosaltres. No es limitin a veure, pensin...



INFORME DE GESTIÓ DEL CDL

Guillem Estarellas Valls

La junta de govern d'aquest col·legi ha desenvolupat un programa d'activitats durant l'any 2006 bastant ambiciós, les fites que ens vàrem marcar al començament de l'any han estat assolides amplament per tots els seus membres.

Aquest informe serà desglossat amb diferents apartats i punts.

ALTES I BAIXES

Pel que fa aquest tema, durant el 2006 hem tingut un total de 21 altes i 59 baixes, moltes d'aquestes han estat com a resultat dels nostres estatuts. Això ha fet que els químics, biòlegs, pedagogs, psicòlegs, etc, que han volgut anar-se'n voluntàriament al seu col·legi ho han pogut fer. Altres casos han estat: canvis de comunitat, jubilacions, defuncions, etc. Durant el 2007 hem tingut 16 altes i 12 baixes (fins al novembre). En aquests moments tenim un total de 1160 col·legiats. Des de fa uns anys aquest col·legi intenta actualitzar-se d'una manera racional pel tal de tenir els col·legiats que els seus estatuts li marquen.

INFRAESTRUCTURES

En el tema d'infraestructures hem seguit millorant la seu de la institució, així com el mobiliari i les instal·lacions. Hem substituït una bomba de fred-calor i hem comprat nou material informàtic i de mobiliari.

PLA DE FORMACIÓ

S'han desenvolupat 9 cursos presencials, 4 on-line i 4 en col·laboració amb el Consejo de Licenciados. En aquests cursos de formació han participat un total de 352 alumnes, dels quals han tingut dret a certificació 298, això suposa un 85%, la qual cosa fa que any darrere any intentem millorar la formació per als nostres col·legiats. El conveni de col·laboració amb la UIB ens possibilita que cada any puguem oferir una sèrie de cursos per tal que el seu alumnat pugui obtenir crèdits de lliure configuració. Enguany se n'han ofert un total de 4. Un repte que ens marquem per futurs plans de formació és ampliar l'oferta on-line ja que té gran acceptació per part dels nostres col·legiats i possibilita la formació d'aquells que volen accedir a cursos que per qüestions de territori no podrien accedir-hi.



El cursos que hem desenvolupat són:

- a) Teoria i Pràctica de l'educació en valors
- b) Motivació de l'alumnat
- c) Tècnica vocal
- d) Educació en valors
- e) Jueus, conversos i xuetes a Mallorca
- f) Itineraris històrics V. Mallorca tardomedieval.
- g) Filòsofs joves: Filosofia i tecnologia
- h) Preparació d'opositors a secundària
- i) Photoshop II
- j) El professor: mediador entre la societat i l'aula
- k) Teatre nord-americà del segle XX
- l) Teoria i evolució del cinema
- m) Jueus, conversos i xuetes a Mallorca. Genealogia, parentiu i genètica
- n) Educació i ciutadania
- o) Itineraris històrics VI. La Mallorca renaixentista (segle XVI)
- p) Objectius de desenvolupament del mil·lenni. Com treballar a l'aula de manera creativa
- q) Optimització del treball en equip del professorat

CONVENIS I RELACIONS INSTITUCIONALS

Pel que fa a les relacions institucionals seguim formant part de la comissió d'urbanisme, tant del Consell de Mallorca com en el de Menorca, a través de la secció d'arqueologia. També estam representats en Consell Escolar de la comunitat autònoma de les Illes Balears i hem començat conversacions per poder estar presents en la comissió de formació del professorat de la DGIOFP. Això fa que la veu dels nostres col·legiats se senti en aquests òrgans institucionals, aportant tot allò que sigui necessari pel bon desenvolupament d'ells, sempre amb una crítica

constructiva i per millorar el funcionament de les institucions.

Pel que fa als convenis, enguany hem firmat convenis amb Tecno-crèdit, que depèn del Banc de Sabadell i amb assegurances Munat. La nostra intenció és seguir dotant d'una xarxa de serveis que amplii l'oferta complementària del CDL. També seguim amb el conveni del Sr. Ignasi Ribes, com advocat del col·legi i amb la venda d'entrades de cinema, així com tots els convenis firmats amb altres entitats.

Per part del Consejo se'ns ha convidat a participar als Premis d'Investigació Pedagògica, que s'han dut a terme a Madrid en col·laboració amb el MEC. Aquest degà ha estat membre del jurat i ha aconseguit que els treballs presentats des de Balears es poguessin enviar en català. És una forma més en què el CDL defensa la identitat lingüística de les nostres illes.

SERVEIS I RESPONSABILITATS

Un altre servei important és el que oferim a través de la nostra pàgina WEB, aquesta ha estat ampliada i modernitzada, això ho vull agrair al Sr. Sastre, vocal TIC del nostre CDL.

Tampoc no vull deixar passar per alt la nostra presència a la Comissió permanent del Consejo de Licenciados, així com l'ostentació del càrrec de tesorero del Consejo en la meua persona. La veu del CDL està present a moltes i variades institucions.

Pel que fa a la col·legiació s'han tingut reunions puntuals amb la CECE-balears i amb les Cooperatives de l'ensenyament per tal de fer que el professorat que fa feina en els seus col·legis estigui col·legiat i la seva situació sigui la correcta, segons marca la llei actual.

REVISTES I CELEBRACIONS

Seguint com en els darrers anys s'ha editat un nou nombre de la revista del CDL, que com ja sabeu ha canviat de format. La seva acollida ha estat molt bona i hi ha hagut biblioteques de la part forana de Mallorca que ens han demanat que els enviéssim alguns exemplars. Des d'aquí vull agrair a la comissió que elabora i confecciona la revista el meu reconeixement a la seva feina i a la seva il·lusió i animar-los perquè continuïn amb aquesta tasca. També en col·laboració amb la DGOIFP hem reeditat un llibret, *El Camino*. Vull afegir que conjuntament amb aquesta Direcció General i el CEP de Palma, es va desenvolupar un concurs de fotografia per commemorar la

publicació del Quixot, els premis del qual varen ser lliurats a la seu del CDL, i que es va informar en el número anterior.

SERVEIS ADMINISTRATIUS

Després de molts d'anys ens ha deixat l'administrativa, això suposarà pel CDL un estalvi de 8.396,68 € l'any, des del mes de maig de 2006 comptem amb una nova administrativa. Aquesta junta de govern no pot hipotecar de cap manera aquesta institució sense ànim de lucre. Esperem que aquest canvi vagi en benefici del CDL.

ELECCIONS AL CDL

El passat dia 13 de novembre de 2006 començava el procés electoral d'aquesta institució. Després de diferents reunions amb diverses persones, jo com a degà en funcions prenia la decisió de presentar-me a aquestes eleccions amb un equip a on l'experiència i la il·lusió eren la nota predominant. Es va realitzar una renovació del 40% a la junta i es va reestructurar la comissió permanent. Aquesta candidatura va ser l'única que es va presentar en el termini establert. El dia 22 de gener de 2007 es va constituir la nova junta del CDL-Balears. Només ens queda donar les gràcies a aquells que en el seu moment varen participar a la junta anterior i en aquesta ja no hi són, però que seguim comptant amb ells per desenvolupar altres tasques en el CDL.

Crec que la visió que he volgut donar amb aquesta exposició és que aquest CDL està cada dia més viu i que si seguim tots per aquest camí aconseguirem fites molt més ambicioses. Vull agrair a tots en general el seu suport i la seva col·laboració i en particular a la junta de govern perquè sense ells tot això no seria possible.



L'ÚS DE LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ A LES NOSTRES AULES

Rafel Maura Reus

L'aparició i ràpida expansió de les anomenades Tecnologies de la Informació i les Comunicacions han provocat profundes transformacions a la nostra vida quotidiana, les empreses, l'Administració i, en general, en totes les institucions econòmiques i socials. Podem discutir si vivim en una societat digit@l com la defineix el professor Terceiro, o si el subjecte que l'habita és l'homo videns que dibuixa Sartori, però no hi ha dubte que estam davant un estadi d'evolució social i industrial en el qual els adjectius "nou" i "global" marquen la tecnologia i l'economia. La idea d'aldea global que ens transmeté Marshall McLuhan va ara més enllà del que ell mateix imaginà i s'està construint a la xarxa de xarxes amb els límits físics del monitor i sense límits en el seu contingut i capacitats.

I dins el marc social es troba el sistema educatiu, el qual és més lent que la gran majoria d'àmbits de la nostra societat a l'hora d'introduir canvis. Allò en què coincidirem tots és que les noves tecnologies han vingut per no tornar-se'n mai. Per tant, més enllà de les discussions sobre les seves virtuts i limitacions educatives, el que és evident és que inevitablement entraran a tots els nostres centres educatius si no ho han fet ja. Però no ho faran com una vareta màgica: perquè es converteixin en un suport educatiu efectiu, ens caldrà a tots els sectors implicats posar en funcionament processos d'innovació en cada un dels àmbits educatius: curriculars, pedagògics, administratius, organitzatius ...

més que una pissarra, una transparència o un llibre. Sembla evident emperò que el canvi de segle i de mil·lenni ha agafat el professorat en certs casos a contracorrent: un món inundat per les tecnologies de la informació i la comunicació ens ha fet plantejar si cal canviar els nostres plantejaments docents. Però ens sentim, com diu Antonio Bartolomé, com a naufragats en una illa a la qual no havíem previst anar, i de la qual no podem escapar. I la resposta de molts de nosaltres ha estat molt positiva: el que hem fet ha estat intentar adaptar-nos el millor possible a aquesta illa de la qual parlàvem abans.

• Les possibilitats que les TIC aporten al procés d'ensenyament-aprenentatge.

La incorporació de les TIC ha provocat un notable canvi dins el sector educatiu i ha variat fins i tot la naturalesa mateixa de l'aprenentatge. En aquest sentit, continua vigent el debat entre els experts sobre si l'ús de les TIC –i en especial Internet– implica un canvi radical en la naturalesa dels sistemes d'educació o si, pel contrari, aquestes tecnologies són simplement eines útils per millorar el desenvolupament de l'educació i la formació als nostres centres escolars. Tal vegada el procés natural sigui el de deixar que s'introdueixin gradualment com un suport important en el procés d'ensenyament-aprenentatge per després avançar cap al canvi que, amb el temps, suposarà la seva integració a la totalitat d'àmbits del nostre sistema educatiu.

Si ens formulam la pregunta *és obligatòria la incorporació de les TIC a la docència per part del nostre professorat?* la resposta resulta òbvia: no ho és des del moment que el seu ús no es fa imprescindible per aconseguir un ensenyament de qualitat. Ara bé, com dèiem abans, el món en el qual vivim ha canviat durant les darreres dècades a una velocitat inimaginable. Com a conseqüència d'això, el sistema educatiu es veu obligat a adaptar-se a la nova situació i fruit d'això els paradigmes educatius es van adaptant a les necessitats que de tot això es deriven. I una eina que ens pot resultar molt útil al professorat és l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació com a suport en el procés d'ensenyament-aprenentatge.



Aula d'informàtica en un IES

Avui en dia la majoria de docents planifiquen la seva intervenció pedagògica amb una miqueta

• **Quins són realment els avantatges que ens ofereix el seu ús a les nostres aules?**

1.- En primer lloc, suposa un canvi substancial en la comunicació professor-alumne: aquesta deixa de ser unidireccional (professor=emissor de coneixements, alumne=receptor d'aquests coneixements) i vertical. L'acte comunicatiu que es crea en el procés d'ensenyament-aprenentatge veu rompedes les barreres d'espai i temps i la comunicació passa a oferir les següents possibilitats, no excloents entre sí: presencial / remota, privada/pública, personal / en grup, sincrònica / asincrònica, unidireccional / bidireccional. L'abundància de matisos que adquireix l'acte comunicatiu educatiu és doncs molt ric. A més, augmenten també les possibilitats d'aprendre fora de l'escola, i es potencia així la tasca educativa.

2.- Conseqüència d'això, el paper a jugar pel professor en el procés d'ensenyament-aprenentatge varia, ja que apareix un canvi de tasques i la necessitat d'una nova formació específica per als docents. Les noves tecnologies no són exclusivament un recurs didàctic sinó mitjans per aprendre, que afavoreixen el procés d'ensenyament (al professor) i d'aprenentatge (a l'alumne). S'ha d'educar "en" i "amb" les noves tecnologies, perquè la informació per se arribaria en estructura arbòria o de teranyina, com a portes d'accés a les quals els alumnes tenen lliure elecció, mentre que l'educació ha de ser seqüencial, gradual...

3.- El professor ha de participar en entorns d'aprenentatge on treballi com a conductor i assessor de l'aprenentatge dels seus alumnes, s'ha de convertir en un dissenyador de situacions d'aprenentatge en les quals els alumnes han de construir el seu propi coneixement a través de la recerca i, el que és més important, anàlisi i posterior tractament de la informació.

4.- Parlàvem abans del canvi de tipus comunicatiu professor-alumne que suposa la incorporació de les TIC a les nostres aules. En el cas de les relacions entre alumnes, aquesta incorporació, lluny de suposar com s'ha dit a vegades un aïllament dels alumnes suposa una multiplicació de les possibilitats comunicatives que entre ells es poden establir. La totalitat de possibilitats citades anteriorment es donen també en aquest cas (presencial/remota, privada/pública...). Les TIC possibiliten la interrelació entre els alumnes a través de les eines de comunicació que aquestes ofereixen (xats, fòrums de discussió, correu electrònic...) sota la supervisió del professor i, per una llei inexplicable, alumnes que presencialment gairebé no s'interrelacionen si ho fan a través d'aquestes eines de comunicació –la qual cosa sol suposar

una posterior comunicació presencial-. El seu ús ajuda també a aconseguir la creació de consciència de grup entre els alumnes, una de les millors eines per a la prevenció de conflictes dins l'aula.

5.-A aquesta millora de la comunicació entre els nostres alumnes ajuda de manera significativa el foment de l'aprenentatge cooperatiu, que sol acompanyar l'ús de les TIC en un entorn formatiu.

6.- Un altre avantatge que proporcionen les TIC és l'increment considerable de la informació que es posa a disposició dels professors i els seus alumnes. Aquesta informació pot ser rebuda en diversos codis i, en algunes ocasions, les TIC es conformen com l'únic mitjà a través del qual pot ser rebuda. Per altra banda, la informació ja no es localitza a un lloc determinat, la qual cosa duu la ruptura de les barreres d'espai i temps de l'ensenyament tradicional.



Pissarra electrònica

• **La realitat de la integració de les TIC en la docència.**

Anem ara a analitzar quina és la realitat de la integració de les TIC en la docència. Evidentment, els nivells d'integració poden ser molt diversos i vénen donats preferentment pel recurs escollit per a treballar i el grau de complexitat del seu ús per part del professor i l'alumnat. Entre els més comuns podem anomenar la pàgina web de l'assignatura, les eines de comunicació (correu electrònic, fòrums, xats...), el desenvolupament de llocs web amb material docent, les classes/seminaris virtuals, la inclusió d'activitats interactives (exercicis, simulacions...), el desenvolupament d'entorns educatius interactius i integrats –els EVA, entorns virtuals d'aprenentatge, que pot crear un centre en concret-, etc etc. Barsin&associates analitza en la següent graella

el valor instructiu i el cost de desenvolupament dels recursos TIC més utilitzats a l'entorn educatiu:

Recurs	Valor instructiu	Cost desenvolupament
Pàgina web	Baix	Baix
Lloc web	Baix	Mitjà
Classes / seminaris virtuals	Mitjà	Baix
Eines de comunicació	Mitjà	Mitjà
Activitats interactives	Molt alt	Alt
Entorns integrats	Molt alt	Alt

Ens mostrem d'acord en la valoració de Basin&associates amb una puntualització: respecte a les activitats interactives, quan el professorat acudeix al banc de dades que és en si mateix Internet, la possibilitat d'aconseguir gratuïtament activitats aplicables a les nostres aules amb un mínim de contextualització es multipliquen exponencialment. Reservariem, doncs, l'adjectiu d'Alt en aquest punt a les activitats interactives que el propi professor hagués d'elaborar autònomament.

El procés de la implementació d'aquestes noves tecnologies als centres educatius ha de ser gradual, i el seu punt de partida ha d'atendre a tres grans eixos: la presència d'infraestructures tecnològiques, la planificació, organització i lideratge de la implantació de les TIC i, finalment, la formació dels docents en TIC.

• Com introduir les TIC a l'aula de forma efectiva?

Quines són les pautes recomanables per començar a introduir les TIC en una situació d'ensenyament-aprenentatge concreta de forma efectiva? Els professors i professores haurem de partir de tres premisses bàsiques, el compliment de les quals redundarà en el nostre benefici:

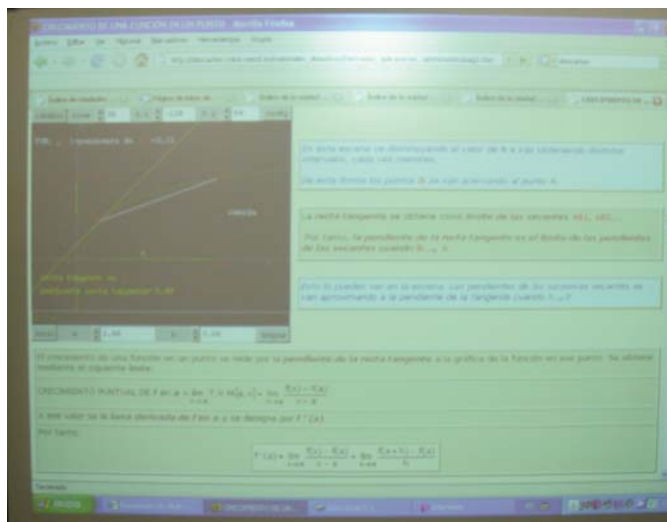
- Ens cal fer-ho de manera gradual i el més guiada possible.
- Hem d'establir expectatives raonables respecte a l'ús de les TIC – l'entusiasme desmesurat del qual parlàvem abans mai és positiu, i pensar que el simple fet d'utilitzar un ordinador pot ésser d'alguna utilitat pot dur-nos a una situació de ràpid desencant davant la falta de resultats espectaculars a curt termini i a un posterior arraconament de

les TIC- i sempre relacionades amb objectius docents (no es pot caure en la temptació – comprensible d'altra banda davant els atractius que presenten algunes propostes pedagògiques que fan servir les noves tecnologies- de fer servir recursos pel simple fet de la seva vistositat, espectacularitat, etc.).

- Un altre suport que el professorat pot utilitzar és el d'experiències similars posades en pràctica per companys de feina, tant del propi centre com d'altres centres o fins i tot d'altres comunitats autònomes o països. La cooperació entre els professionals de la docència ens pot ajudar a no cometre errors ja solucionats per altres i que el nostre punt de partida sigui el millor i més operatiu possible.

Si entrem ja dins l'aula, en una situació concreta d'ensenyament-aprenentatge, tot docent s'ha de fixar com a punt de partida tres elements fonamentals:

- Les característiques de l'activitat que vol dur a terme (duració, complexitat, nombre d'alumnes, aspectes organitzatius...)
- Les seves pròpies característiques (habilitat en l'ús de les TIC, motivació, suport pedagògic i tècnic al centre, temps i recursos disponibles...)
- Les característiques del seu alumnat (nivell educatiu, habilitats en l'ús de les TIC, motivació, recursos disponibles...)



Ús de noves tecnologies en l'ensenyament de les matemàtiques

• Dificultats i possibles solucions

Quines són les dificultats que pot trobar-se el docent en la integració de les TIC en la seva tasca diària i quines les seves possibles solucions? Merament, podríem dir que són comunes a la

majoria del professorat les següents:

- Dificultats per elegir els recursos adequats quan l'experiència no és encara prou suficient.
- Una falta de suport pedagògic i tècnic al seu centre en el cas que així ho necessiti davant l'aparició de dubtes i problemes. Per evitar-ho, els centres educatius dediquen cada dia un major esforç a l'optimització dels recursos en TIC dels que disposen, recursos tant humans (creació de la figura del coordinador de Xarxipèlag) com materials, prenent mesures organitzatives que afavoreixin el seu ús diari.
- L'excés de treball, que a vegades impedeix dedicar un temps addicional a la preparació de l'activitat formativa incorporant-hi l'ús de les TIC. Què podem fer perquè la nostra dedicació no creixi exponencialment?
- Ens cal plantejar-nos expectatives raonables.
- Hem també d'establir una dedicació horària i respectar-la .
- I en darrer lloc, hem de perseguir sempre l'optimització dels recursos existents: reutilització del material, utilització de diferents persones i figures en el procés d'ensenyament-aprenentatge (professor, tutor, ponent, convidat...)
- La sobrecàrrega de comunicació que el seu ús pot provocar si no es maneja amb racionalitat (múltiples correus electrònics, intervencions en xats, fòrums que el desbordin...)
- La pèrdua de control sobre el grup classe si l'activitat no està planificada de manera clara, pautaada i explícita tant de cara al docent com de cara als alumnes. Quines mesures podem prendre per aconseguir que la flexibilitat que proporcionen les TIC no derivi en caos? Ens cal transmetre a l'alumnat de manera molt clara i ordenada i sempre des del moment inicial de l'activitat:
- les expectatives a complir amb l'activitat que treballarem (cal centrar allò que es vol aconseguir perquè la multiplicitat de possibilitats que les TIC oferiran als alumnes no els desorienti i escullin camins equivocats).
- La planificació de les tasques i la seva estructura: tasques concretes, que permetin la investigació crítica de l'alumne però que al mateix temps tinguin un objectiu final clar.
- Les expectatives sobre el seu treball: clarificar a l'alumnat quins procediments, actituds i continguts haurà de treballar i quins objectius volem que aconseguixi una vegada acabat el treball.

• L'optimització del nostre temps: l'ús de recursos ja creats

Les condicions d'aprenentatge vénen marcades bàsicament per dos elements: els recursos educatius dels quals es disposa, les estratègies d'ensenyament i la posterior interacció entre ambdós. Arribats a aquest punt, hem de conjugar els dos punts en un sol que pot resultar fonamental per a l'optimització del nostre temps i per a l'èxit de l'ús que farem de les TIC a la nostra tasca diària: la utilització de recursos ja creats, gratuïts i disponibles a la xarxa d'internet.

La World Wide Web allotja milers de recursos que estan a l'abast de qualsevol usuari amb una mica de temps i interès per a navegar-hi. Una senzilla anàlisi dels materials que s'hi poden trobar relacionats amb el món de la docència ens permet classificar-los en els següents tipus de recursos: curriculars, software educatiu (freeware i shareware), audio-visuals, cd-roms i multimèdia, per àrees i matèries, recursos mediambientals, d'igualtat d'oportunitats, premsa i revistes on line, museus, biblioteques, metarecursos (llistes i guies de recursos), suport a la docència, la investigació educativa i a la formació, institucions i centres educatius, cercadors de la xarxa ...

De tots ells, voldríem cenyir-nos aquí als que s'han creat tenint com a punt de partida una àrea o matèria curricular. Sembla ser que la xarxa d'Internet augmenta encara més el grau de generositat dels docents i allotja milers de recursos de distintes tipologies que, amb un mínim esforç de contextualització, poden ser extrapolats a les nostres aules per a millorar la qualitat de l'ensenyament que oferim. Així, ens podem trobar amb materials d'una aplicabilitat màxima a la nostra tasca diària (en formats tan variats i coneguts com els arxius de presentació, editor de textos, arxius multimèdia, la plana web, i més desconeguts com les webquest, recursos creats per a l'ús de les pissarres interactives...), que ens permetran usar com a punt de partida l'experiència d'un company ja duita a la pràctica – la xarxa d'Internet ens permet gairebé sempre la possibilitat de posar-nos en contacte amb el creador del material per aclarir qualsevol dubte-, optimitzar el nostre esforç i dedicació horària i augmentar la nostra varietat metodològica amb múltiples possibilitats.

• A manera de conclusió

Al llarg d'aquesta breu exposició hem intentat analitzar els pros i contres de l'aplicació de les Tecnologies de la Informació i Comunicació com a suport en el procés d'ensenyament-aprenentatge

dels nostres alumnes. De tot el dit es desprenen, a manera de conclusió, algunes indicacions:

- El simple ús de les TIC no implica una millora en la docència. Com qualsevol experiència pedagògica, independentment de la major o menor integració de mitjans tecnològics, només si està ben planificada i dirigida per objectius docents contribueix a millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- La seva integració ha de ser racional, cauta, progressiva i guiada per objectius docents, sense caure en un entusiasme inicial desmesurat que ens condueixi, davant la falta de resultats espectaculars a curt termini, a un futur arraconament de les possibilitats que ofereixen les TIC dins l'aula.
- La implementació de les TIC ha de comptar amb el suport institucional. Aquest s'ha de concretar en una gestió del canvi provocat, la dotació dels recursos mínims necessaris i el suport pedagògic i tècnic per als docents implicats. La formació en TIC i els seus usos pedagògics esdevé fonamental per a la millor integració de les noves tecnologies a les aules.
- Les TIC no han de determinar l'ensenyament dels nostres alumnes, sinó que s'hi han d'adaptar. Han d'estar subordinades a allò que ens proposem a través del procés d'ensenyament-aprenentatge.
- I com a factor fonamental perquè tots els anteriors es vagin consolidant ens queda tal vegada el més important: la tasca diària del nostre col·lectiu de professorat. És sobretot a través de la posada en pràctica d'iniciatives que incloguin les TIC com una eina important en l'ensenyament i que incideixin en la seva aplicació educativa com aquestes passaran a formar part del nostre sistema educatiu de manera natural i progressiva. Només l'encomiable i massa vegades infravalorada tasca diària dels nostres docents, el seu treball dedicat a l'experimentació, innovació i posada en pràctica d'iniciatives o projectes tecno-pedagògics ens permetrà la integració de les possibilitats que ofereixen les TIC en el procés d'ensenyament-aprenentatge. Integració que, no ho oblidem, té com a objectiu primordial, millorar l'aprenentatge del nostre alumnat.

Dèiem abans que l'ús de les TIC en l'ensenyament permet la ruptura de les barreres d'espai i temps a les quals es veia sotmesa l'ensenyament

tradicional. En el nostre cas, les paraules del poeta adquireixen valor proverbial: "Caminante no hay camino,

se hace camino al andar".

I el nostre camí es va fent cada dia amb la pràctica educativa que anam construint col·lectivament.

Rafel Maura Reus

Referències bibliogràfiques:

- Bartolomé R. Antonio(2000): Nuevas Tecnologías en el aula. Guía de supervivencia. Editorial Graó. Barcelona.
- Fundación France Telecom España (2006). España 2006. Informe anual sobre el desarrollo de la Sociedad de la Información en España. Fundación France Telecom España. Madrid.
- Muñoz R., Olivia i Mominó, Josep Maria (2005). ¿Hacia dónde navegan las escuelas? La incorporación de las TIC en el ámbito educativo no universitario. Una perspectiva internacional. Cuadernos digitales, núm.38. Monográfico educación comparada.
- Sartori, Giovanni (1998). Homo Videns. La sociedad teledirigida. Madrid. Taurus.
- Servei de Formació Permanent del Professorat (2004). Pla de formació permanent del professorat 2004-2008. Palma de Mallorca: Direcció General d'Ordenació, Innovació i Formació Permanent del Professorat. Conselleria d'Educació i Cultura.
- Terceiro, José B. (1996). La Societat@l. Madrid. Alianza Editorial.



L'ESPOLI DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC SUBAQUÀTIC

Ferran Tarongí Vilaseca

Es podria definir el patrimoni arqueològic submergit com aquell que resideix en el medi aquàtic, tant terrestre - llacs, rius, fonts, pous, nivells freàtics, etc - com marítim. El motiu bàsic d'aquesta consideració és que per a l'excaució d'aquests jaciments s'ha d'utilitzar la metodologia de l'arqueologia subaquàtica. Tanmateix aquest article es centrarà en el patrimoni arqueològic subaquàtic del nostre mar, per ser aquest el que corre més perill de ser espoliat i per tant de desaparèixer.



Estatueta egípcia provinent de l'espoli

El nostre territori està poblat des de fa milers d'anys, i amb els primers homes arribaren també els primers ginys que l'home havia dissenyat per navegar. Probablement aquests primers ginys inauguraren la llista del nostre patrimoni subaquàtic. Després s'han anat afegint altres vaixells procedents de tota la conca de la mediterrània, d'orient a occident, d'ultramar, i de totes les èpoques fins a l'actualitat. Això ens pot donar una idea de la gran riquesa i varietat del nostre patrimoni subaquàtic: des d'un vaixell grec del segle VI aC fins a un submarí de la segona guerra mundial. Tot aquest material s'ha anat acumulant al fons de les nostres costes només subjectes a la destrucció d'onades i corrents fins a l'arribada del segle XX.

Lligat a les activitats de vacances comença l'espoli d'estiu. Resulta habitual decorar la casa de la costa amb alguna àmfora o àncora d'algun vaixell enfonsat o derelicta. Hom ha pogut veure-ho també a restaurants, hotels i comerços varis. Sense consciència social de l'espoli el patrimoni submergit desperta del seu silenci per formar part de la decoració "marinera". També formant part de col·leccions privades o públiques.

A efectes de la present llei s'entén per espoli tota acció o omisió que posi en perill de pèrdua o destrucció tots o alguns dels valors dels béns que integren el Patrimoni Històric Espanyol o pertorbi el compliment de la seva funció social.

Article 4 de la Llei de patrimoni històric espanyol, 16/85

Avui, amb una incipient consciència social vers el patrimoni, aquest tipus d'espoli, també associat a la pràctica esportiva del submarinisme, ha minvat encara que no ha desaparegut del tot. L'investigador Josep Mascaró Passariu, autor del document que serví de base per a la redacció de la Carta Arqueològica terrestre, situà alguns dels derelictes coneguts i advertí del seu espoli. De fet és possible que alguns d'aquests vaixells fossin coneguts precisament a partir del seu espoli.

També en el mateix context històric tenim l'aficionat a l'arqueologia que es movia entre la figura de l'espoliador veterà o de l'informador per a l'administració. Potser un dels màxims exponents d'aquesta activitat sigui el mallorquí José Beltrán Adell. Aquest home dedicà la seva vida a la recuperació de tresors enfonsats i a la invenció d'instruments per dur-ho a terme, però també a través del seu testimoni podem tornar a copsar la realitat social i institucional vers el patrimoni submergit. Les línies que separen a Beltrán dels polítics i funcionaris de la seva època d'esplendor són força primes, ja que aquest desenvolupa les seves activitats en un context de permissivitat, acceptant, segons Beltrán, els seus regals. En una irònica confessió feta el 1995, Beltrán cita diverses personalitats que reberen un parell d'àmfores regalades seves. Entre aquestes personalitats hi ha una dona de dictador, almiralls, comandants, ministres i generals espanyols, i altres estrangers des de



Llumeta romana provinent de l'espoli

gent de la reialesa a algun actor famós. Veiem també que per aquesta època no és estrany que els museus s'assorteixin de material espoliat.



Monedes púniques provinents de l'espoli

Segons Beltrán en les seves innumerables immersions va localitzar més de cinc mil derelictes en tot el món dels quals més de mil jeien al fons dels nostres litorals. Aquest pot ser el patrimoni subaquàtic de les Illes Balears. D'aquests una ínfima part són oficialment coneguts i d'aquests una ínfima part han estat excavats, mentre que la gran majoria són espoliats pels professionals de l'espoli subaquàtic. Amb la mort de Beltrán es perdé el més gran coneixedor del nostre fons marí i dels derelictes que hi reposen.

Però no serà fins el desenvolupament de la tecnologia, militar i industrial, aplicada a les activitats subaquàtiques que gran part d'aquest patrimoni ha quedat al descobert per ser estudiat i rescatat o senzillament per ser rescatat i venut en el mercat negre i legal d'antiguitats. Un cop d'ull a les hemeroteques basta per adonar-se'n que el nombre de les intervencions delictives sobre el patrimoni subaquàtic és major que el nombre d'excavacions científiques.



Amforetta de vidre provinent de l'espoli

Aquest tipus d'espoli més perillós i intensiu és el dut a terme pels caça-tresors professionals. Mentre alguns arqueòlegs segueixen utilitzant barres

de muntatge d'armadures d'obra que van clavant pel fons per localitzar derelictes, aquests espoliadors compten amb equips de teledetecció d'última generació, des del sonar d'escombrat lateral als detectors de metalls, i un gran nombre d'equipament com les mateixes embarcacions de rescat, amb cambra hiperbàrica i cabrestant o grua per pujar a bord les peces més pesades. D'aquestes embarcacions en podem veure als nostres ports. La inversió dels espoliadors de temporada en tot aquest material tecnològic ens indica que l'espoli és una activitat rendible. De fet en alguns països com EUA els espoliadors s'organitzen en empreses de rescat i fins i tot poden cotitzar en borsa. Aquest és el cas de la companyia Odyssey famosa enguany pel "rescat" de 500.000 monedes de plata en una zona sense concretar del sud de la península ibèrica. Tecnològicament aquests juguen a primera divisió i no esmercen esforços a l'hora d'invertir en la recerca de l'or.

També existeix el que podríem anomenar espoli institucional o administratiu. Aquest és el que ha anat minvant el nostre patrimoni a remolc



Imatge d'un Boeing B-17 a la costa de Còrcega obtinguda a partir del sonar

de l'obra pública en els ports i litoral. El mateix Beltrán denuncia la pèrdua de diversos derelictes de totes les èpoques en el desenvolupament de les obres d'almenys quinze clubs nàutics esportius. També denuncia que davant la Seu i sota els carrils de l'incessant trànsit ciutadà descansen diverses galeres i galiots. Es diu que aquest espoli està en vies de desaparició, però unes poques intervencions no expressen una actitud.

D'aquesta petita descripció de l'evolució de l'espoli a les nostres costes es pot deduir que el nostre patrimoni subaquàtic ha estat sempre força deseparat. De moment les administracions no compten amb els mateixos recursos que els espoliadors per garantir la protecció del nostre patrimoni

ni. Sense anar més lluny les Illes Balears i les Illes Canàries són les úniques comunitats amb costa sense Carta Arqueològica Subaquàtica. Aquesta és considerada la primera eina de protecció i control del patrimoni submergit. És bàsic saber amb què comptem i on es troba per poder protegir el nostre patrimoni, vigilant, planificant juntament amb l'obra pública, però sobretot per poder divulgar el coneixement que ens ofereix la seva lectura.



Imatge antiga del vapor Portland

La mar és grossa però els col·lectius que s'hi submergeixen són força concrets. Sense la implicació d'aquests col·lectius no hi ha res a fer, i li correspon a l'administració la iniciativa. La gent que viu a la mar en té molta coneixença i és l'única que pot aportar el saber necessari per a la interpretació històrica. I cada dia que passa fem tard un dia més.



BOE 2007

Real decreto 1467/2007, de 2 de noviembre, por el que se establece la estructura del bachillerato y se fijan sus enseñanzas mínimas. (BOE 266/2007 de 6 de noviembre de 2007).

Real decreto 1134/2007, de 31 de agosto, por el que se modifica el estatuto del Instituto Geológico y Minero de España, aprobado por el Real Decreto 1953/2000, de 1 de diciembre. (BOE 219/2007 de 12 de septiembre de 2007).

Real decreto 900/2007, de 6 de julio, por el que se crea el comité para la definición del marco español de cualificaciones para la educación superior. (BOE 172/2007 de 19 de julio de 2007).

Real decreto 903/2007, de 6 de julio, por el que se aprueba el estatuto del Organismo Autónomo de Programas Educativos Europeos. (BOE 162/2007 de 7 de julio de 2007).

Real decreto 905/2007, de 6 de julio, por el que se crean el Consejo de las Lenguas Oficiales en la administración general del estado y la Oficina para las Lenguas Oficiales. (BOE 172/2007 de 19 de julio de 2007).

Real decreto 696/2007, de 1 de junio, por el que se regula la relación laboral de los profesores de religión prevista en la disposición adicional tercera de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación. (BOE 138/2007 de 9 de junio de 2007).

Real decreto 694/2007, de 1 de junio, por el que se regula el Consejo Escolar del Estado. (BOE 141/2007 de 13 de junio de 2007).

Real decreto 546/2007, de 27 de abril, por el que se modifica el real decreto 1553/2004, de 25 de junio, por el que se desarrolla la estructura orgánica básica del Ministerio de Educación y Ciencia. (BOE 102/2007 de 28 de abril de 2007).

Real decreto 275/2007, de 23 de febrero, por el que se crea el Observatorio Estatal de la Convivencia Escolar. (BOE 64/2007 de 15 de marzo de 2007).

Real decreto 276/2007, de 23 de febrero, por el que se aprueba el reglamento de ingreso, accesos y adquisición de nuevas especialidades en los cuerpos docentes a que se refiere la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación, y se regula el régimen transitorio de ingreso a que se refiere la disposición transitoria decimoséptima de la citada Ley. (BOE 53/2007 de 2 de marzo de 2007).

Real decreto 85/2007, de 26 de enero, por el que se fijan los aspectos básicos del currículo de las enseñanzas profesionales de danza reguladas por la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación. (BOE 38/2007 de 13 de febrero de 2007).

Real decreto 6/2007, de 12 de enero, por el que se declara el 2007 año de la Ciencia y se crea la comisión para su celebración. (BOE 14/2007 de 16 de enero de 2007).

Real decreto 1629/2006, de 29 de diciembre, por el que se fijan los aspectos básicos del currículo de las enseñanzas de idiomas de régimen especial reguladas por la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación. (BOE 4/2007 de 4 de enero de 2007).

Real decreto 1631/2006, de 29 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas correspondientes a la educación secundaria obligatoria. (BOE 5/2007 de 5 de enero de 2007).

Real decreto 1538/2006, de 15 de diciembre, por el que se establece la Ordenación General de la Formación Profesional del sistema educativo. (BOE 3/2007 de 3 de enero de 2007).

Orden ECI/3088/2007, de 18 de octubre, por la que se regula la estructura y el funcionamiento de los centros de profesores y de recursos en el ámbito de gestión del Ministerio de Educación y Ciencia. (BOE 257/2007 de 26 de octubre de 2007).

Orden ECI/2572/2007, de 4 de septiembre, sobre evaluación en educación secundaria obligatoria. (BOE 214/2007 de 6 de septiembre de 2007).

Orden ECI/2755/2007, de 31 de julio, por la que se regulan los programas de cualificación profesional inicial que se desarrollen en el ámbito de gestión del Ministerio de Educación y Ciencia.

(BOE 231/2007 de 26 de septiembre de 2007).

Orden ECI/2220/2007, de 12 de julio, por la que se establece el currículo y se regula la ordenación de la educación secundaria obligatoria. (BOE 174/2007 de 21 de julio de 2007).

Orden ECI/1840/2007, de 6 de junio, por la que se modifica la Orden ECI/87/2005, de 14 de enero, de delegación de competencias del Ministerio de Educación y Ciencia. (BOE 148/2007 de 21 de junio de 2007).

BOIB 2007

Orden del conseller d'Educació i Cultura 30 de gener de 2007, per la qual s'estableix el currículum de determinades matèries del batxillerat. (BOIB 22/2007 DE 10 DE FEBRER DE 2007)

Orden del conseller d'Educació i Cultura, de dia 27 de febrer de 2007, per la qual es regula l'ordenació i l'organització dels ensenyaments de tercer i quart curs d'Educació secundària obligatòria i els ensenyaments de batxillerat a l'Institut d'Educació Secundària Centre de Tecnificació Esportiva Illes Balears (BOIB 38/2007 DE 13 DE MARÇ DE 2007).

Decret 22/2007, de 30 de març de 2007, pel qual es regulen els concerts singulars de l'educació secundària postobligatòria a la comunitat autònoma de les Illes Balears (BOIB 48/2007 DE 31 DE MARÇ DE 2007).

Decret 23/2007, de 30 de març de 2007, pel qual s'estableix el règim d'admissió d'alumnes als centres sostinguts amb fons públics de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB 48/2007 DE 31 DE MARÇ DE 2007).

Orden del conseller d'Educació i Cultura, de 2 d'abril de 2007, per la qual es dicten les normes sobre establiment de concerts singulars de l'educació secundària postobligatòria per al curs 2007/2008 (BOIB 49/2007 DE 3 DE ABRIL DE 2007).

Resolució del conseller d'Educació i Cultura de 23 de maig de 2007, per la qual es resol, amb caràcter definitiu, el concurs de trasllats dels funcionaris docents dels cossos de professors d'ensenyament secundari, de professors tècnics de formació professional, de professors d'escoles oficials d'idiomes, de catedràtics i professors de música i arts escèniques, de professors i mestres de taller d'arts plàstiques i disseny. (BOIB 81/2007 DE 31 DE MAIG DE 2007)

Orden del conseller d'Educació i Cultura, de dia 23 de maig de 2007, per la qual s'estableix el calendari escolar del curs 2007/08 per als centres docents no universitaris de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB 81/2007 DE 31 DE MAIG DE 2007).

Orden de la consellera d'Educació i Cultura, de 2 d'agost, per la qual s'estableix el currículum dels cursos primer i tercer d'educació secundària obligatòria, per al curs 2007-2008, a les Illes Balears (BOIB 123/2007 DE 14 DE AGOST DE 2007).

Decret 136/2007, de 31 d'octubre, mitjançant el qual es modifica el Decret 81/2004, de 17 de setembre, que regula la consolidació personal parcial del complement retributiu específic per l'exercici del càrrec de director als centres docents públics de les Illes Balears. (BOIB 167/2007 DE 8 DE NOVEMBRE DE 2007).

Cursos 2007-08

Llorenç Sastre Moragues

<i>Nom curs</i>	<i>Especialitat</i>	<i>Modalitat</i>	<i>Previst</i>
Introducció a l'elaboració de pàgines web	Tothom	Distància	Gener 2008
Història del cinema II	Tothom	Presencial	Febrer 2008
Tècniques i estratègies pel foment del llenguatge oral	Filologia catalana	Presencial	Març 2008
Introducció al paquet ofimàtic OpenOffice	Tothom	Presencial	Març 2008
El professor: mediador entre la societat i l'aula	Secundària	Distància	Abril 2008
Itineraris literaris (Gaspar Valero)	Tothom	Presencial / Itinerant	Abril 2008
Alumnes amb altes capacitats	Tothom	Presencial	Octubre 2008
El tutor a l'aula	Secundària	Presencial	Novembre 2008
Introducció a la biblioteca escolar	Tothom	Distància	Oct.-Nov. 2008
Jueus, conversos i xuetes	Tothom	Presencial	Primavera 2008

ELS 10 PRINCIPIS DE LA CULTURA DE MEDIACIÓ.

Maria Munné, Pilar Mac-Cragh

Sèrie: Desenvolupament personal del professorat.
Col.: Desenvolupament personal del professorat.
Pàg.: 256 - Preu: 11,9 €
ISBN: 84-7827-437-5



La tasca del formador no és prohibir ni evitar els conflictes escolars sinó donar-los una resposta positiva. Aquest llibre mostra un procés de gestió de conflictes interpersonals que ajuda a passar de la confrontació a la col·laboració. S'hi defineix la cultura de la mediació en deu principis que el lector ha d'anar treballant un a un. Si se segueixen pas a pas les indicacions descrites i es realitzen les propostes pràctiques, el lector podrà analitzar els seus conflictes professionals i fins i tot dur a terme, si ho creu convenient, un procés de mediació.

Temes centrals - índex

La mediació com a mètode d'intervenció per a la resolució de conflictes escolars. Introducció. Processos de resolució de conflictes a l'escola. Característiques del procés de mediació escolar. El mediador escolar. Etapes del procés de mediació · Del procés de mediació a la cultura de la mediació. Introducció. Escoles de mediació: Característiques i perspectives. La mediació més enllà del mètode. Principis de la cultura de la mediació · Els 10 principis de la cultura de mediació.

HOMOSEXUALITAT I FAMÍLIA

El que els pares, les mares, els homosexuals i els professionals han de saber i han de fer.

Fèlix López Sánchez

Sèrie: Família / Comunitat educativa.
Col.: Família i Educació
Pàg.: 168
Preu: 15,9 €
ISBN: 84-7827-446-4



Aquest llibre ha estat

escrit pensant en els pares que tenen fills o filles homosexuals i les mateixes persones homosexuals. Encara avui continua sent una mala notícia el fet de saber que tenen un fill o una filla homosexual. Per això és necessari que els pares se sentin segurs de la 'normalitat' dels seus fills i de les seves filles homosexuals, de la necessitat d'acceptar-los incondicionalment i d'ajudar-los de manera eficaç. Pel que fa a les mateixes persones homosexuals, aquest llibre pretén que se sentin bé amb elles mateixes, que sàpiguen comunicar a la família i als amics la seva manera de ser i de sentir-se.

Temes centrals - índex

Família i homosexualitat, dues realitats que eren incompatibles · El que ignorem i les falses creences i prejudicis · 3 El que els pares no han de fer: el risc de l'homofòbia i la bifòbia · El que els pares han de fer. Principis generals: les funcions fonamentals de la maternitat i la paternitat · El meu fill homosexual o la meva filla lesbiana té parella o es vol casar · El meu fill homosexual o la meva filla lesbiana té o vol tenir un fill · Podem saber-ne més...

MODELS DE FAMÍLIA

Què és el que compta de debò?

Susan Golombok

Sèrie: Família / Comunitat educativa

Col.: Família i Educació

Pàg.: 208

Preu: 16,5 €

ISBN: 84-7827-461-8



En una època en què un percentatge alt de famílies difereix del model tradicional, aquest llibre tracta els diferents tipus d'estructura familiar que coexisteixen actualment i la seva influència en el desenvolupament psicològic dels nens i desmitifica que qualsevol estructura diferent a la «normal» sigui perjudicial per als nens i les nenes. El llibre respon una pregunta fonamental: Quins aspectes de la vida familiar afecten realment un desenvolupament psicològic saludable?

Temes centrals - índex

Tipus de família · Nombre de pares: un o dos? · El pare: present o no? · Vincles genètics: congènits o no? · L'orientació sexual dels pares: heterossexuals o homosexuals? · Relacions familiars · La

qualitat de les relacions entre pares i fills · La qualitat del matrimoni i l'estat psicològic del pares · Les característiques individuals dels infants i el seu món social més ampli · Models de família: què és el que compta de debò?

BENVINGUT JOAN

Cartes a un nen que ha de néixer

María Novo, Francesco Tonucci

Sèrie: Família / Comunitat educativa

Col·l.: Micro-Macro Referències

Pàg.: 160

Preu: 19,5 €

ISBN: 84-7827-466-9

Quan una mare i un pare esperen l'arribada d'un fill, es presenten molts interrogants. Les deu cartes que componen aquest llibre contribueixen a trobar respostes a algunes de les qüestions més importants que acostumen a plantejar-se; a orientar els futurs pares, les futures mares i els futurs educadors, tot i que ho fan --i aquesta és la seva aportació innovadora--, no situant-se «des de fora» i donant consells freds, sinó des del cor i el sentiment, a partir de les cartes que una futura mare va escrivint, mes a mes, al fill que ha de néixer.



Temes centrals - índex

Introducció de María Novo. · Introducció de Francesco Tonucci i FRATO. Cartes: Amb l'amor no n'hi ha prou; Els fonaments de la casa; Les criatures neixen «sense acabar»; La nostra pàtria és la infància; Crear vincles; L'infant, un explorador; Estimular sense atabalar; Les criatures viuen en el present; El paper dels pares; Benvingut, Joan!

MEDIACIÓN

Convivencia y resolución de conflictos en la comunidad

Sara Rozenblum de Horowitz

Sèrie: Acció comunitària

Col·l.: Acció comunitària

Pàg.: 160

Preu: 13,5 €

ISBN: 84-7827-479-0

Edició en castellà

Visió global de la mediació que insisteix especialment en la figura



del mediador, en la comunicació i en els prejudicis de diferent tipus que bloquegen la resolució dels conflictes. Desenvolupat amb un enfocament didàctic, inclou activitats, totes elles seqüenciades curosament, juntament amb l'estudi de casos. Així mateix, l'autora evidencia la seva condició de formadora donant al text una vivesa que fa que la lectura esdevingui un exercici molt recomanable per a qui desitgi iniciar-se en la mediació a la comunitat. Inclou una proposta de mediació basada en el mètode Transcend, de Johan Galtung.

Temes centrals - índex

1. Mediación tradicional · 2. El mediador · 3. La comunicació en la mediació · 4. Estereotipos, prejuicio y discriminación · 5. La mediación según Johan Galtung: el método Transcend · Epílogo. Marco filosófico de un mundo pacífico futuro · Referencias bibliográficas · Bibliografía general.

LA VEU EN LA DOCÈNCIA

Conèixer la nostra eina de treball i tenir-ne cura

M. Isabel Cortázar López, Balbino Rojo Colino

Sèrie: Desenvolupament personal del professorat

Col·l.: Desenvolupament personal del professorat

Pàg.: 97

Preu: 12,5 €

ISBN: 84-7827-482-0

La veu és l'eina de treball que permet ensenyar de manera senzilla, transmetre coneixements i emocions. Per altra banda es tracta d'una eina flexible individualment, que s'adapta als múltiples contextos de la docència. Iniciem el camí aprenent a reconèixer-la com alguna cosa fonamental per a la nostra feina, prosseguim prenent consciència de les seves possibilitats com a instrument comunicador i acabem exercitant-nos a tenir-ne cura. Mantenir-la en estat òptim requereix coneixement, entrenament i una cura permanent.



Temes centrals - índex

1. Conèixer per prevenir. Ha canviat la percepció dels problemes de veu en els docents? Per què encara cal parlar de problemes de fonació en els docents? Conèixer el nostre instrument de treball · 2. Prevenir per no emmalaltir. Analitzar la nostra veu. La veu és la teva eina de treball. Cuida-te'n! · Prevenir també és adequar. Algunes eines per a diversos col·lectius. La veu en l'ensenyament infantil i primari. La veu en l'ensenyament de l'educació física. La veu en els cicles d'ensenyament superior · Extracte de la nova llista de malalties professionals. Avisos en cas de disfonia · Índex d'activitats.

EDUCACIÓN PARA LA CIUDADANÍA

Algo más que una asignatura
Antonio Bolívar

Sèrie: Temes transversals / Educació per a la ciutadania

Col.: Crítica y Fundamentos

Pàg.: 216

Preu: 15,3 €

ISBN: 84-7827-480-4

Edició en castellà



Aquest llibre descriu el marc teòric actual que fonamenta l'educació per a la ciutadania, amb propostes innovadores sobre la seva articulació a l'escola i la comunitat. A més, comprèn el conjunt de sabers i de competències que possibiliten la integració i la participació activa en la vida pública; el «currículum bàsic» indispensable que tot ciutadà ha de tenir en acabar l'escolaritat obligatòria, la qual cosa inclou també els comportaments i les actituds propis d'una ciutadania educada, activa i responsable. Dedicada una segona part a les competències bàsiques com la manera d'assegurar una equitat educativa a tota la ciutadania, l'organització de l'educació per a la ciutadania en el currículum i, finalment, una anàlisi del currículum espanyol d'educació per a la ciutadania.

Temes centrals - índex

· 1. La educación para la ciudadanía hoy: Motivos y razones · 2. La educación para la ciudadanía en la agenda de las reformas y en las propuestas de innovación · 3. La educación para la ciudadanía en un contexto de diversidad cultural · 4. Una tarea compartida y comunitaria profesionalizada · 5. Algo más que una asignatura · 6. Espacios y tiempos de ciudadanía: ¿dónde se juega la educación para la ciudadanía en la práctica? · 7. El currículo básico en la educación para la ciudadanía · 8. Organizar la educación para la ciudadanía en el currículo formal · 9. El currículo de educación para la ciudadanía · Anexos I. Primaria. · Educación para la ciudadanía y los derechos humanos · Anexo II. Secundaria · Educación para la ciudadanía y los derechos humanos.

LA TRANSICIÓN ENTRE ETAPAS

Reflexiones y prácticas

S. Antúnez / J. Gairín / J. Gimeno / N. Giné / A.I. Lledó / C. Martínez del Río i altres

Sèrie: Organització i gestió educativa

Col.: Claves para la Innovación Educativa

Pàg.: 105

Preu: 10,5 €

ISBN: 978-84-7827-493-2

Edició en castellà



En aquest llibre s'aborden les problemàtiques, les pors i la incertesa que suscita el canvi d'una etapa educativa a una altra -d'infantil a primària i sobretot de primària a secundària. Però no només ens fa reflexionar al voltant de la necessitat de compartir significats educatius i de coordinar esforços en les diferents etapes per donar major continuïtat al procés educatiu, sinó que també ofereix dissenys de programes d'acollida, de plans d'orientació, de treball en col·laboració i coordinació entre els equips implicats.

Temes centrals - índex

La diversidad de la vida escolar y las transiciones: El cuidado de los procesos de transición de primaria a secundaria · El reto de la transición entre etapas educativas · Proyecto de transición entre ciclos: de 0-3 a 3-6 · ¿Y después de sexto, qué? · Plan de orientación y acogida a alumnos y familias en el paso de primaria a secundaria · Paso de etapa de primaria a secundaria · El paso a secundaria · La transición de primaria a secundaria · La acogida en educación secundaria obligatoria.

LA CREATIVIDAD EN LA CLASE DE MÚSICA: COMPONER Y TOCAR

L. Aróstegui / S. Espinosa / A. Girádez / L-M. Herrera / S. Malbrán / J.R. Muñoz i altres

Sèrie: Didàctica de l'educació musical

Col.: Claves para la Innovación Educativa

Pàg.: 119

Preu: 11 €

ISBN: 978-84-7827-492-5

Edició en castellà



Reflexions i experiències sobre dos aspectes de la música a l'escola: la composició i la instrumentació a l'aula, amb la perspectiva comú de dur-se a terme de manera grupal. A més, el llibre inclou idees i propostes per a cada una de les etapes de l'educació obligatòria, des d'infantil fins a secundària, així com una mirada al tractament de la música en alumnes amb necessitats educatives especials.

Temas centrales - índice

Percibiendo estímulos · La expresión instrumental en el ámbito escolar · La composición en el aula de música · «Naturaleza, naturalmente»: los cuatro elementos · Construcción de instrumentos musicales con materiales de plástico · La expresión instrumental en la educación primaria · Partituras gráficas en el aula · Creación sonora en tiempo real · El área musical, un área que «se hace oír» en el IES Ronda de Lleida · Tratamiento de la música en alumnos con necesidades educativas especiales .

11 IDEAS CLAVE. CÓMO APRENDER Y ENSEÑAR COMPETENCIAS .

Antoni Zabala, Laia Arnau

Sèrie: Didàctica / Disseny i desenvolupament curricular

Col.: Ideas clave

Pàg.: 226

Preu: 18,5 €

ISBN: 978-84-7827-500-7

Edició en castellà

¿Hasta qué punto una enseñanza basada en competencias representa una mejora de los modelos existentes? Este libro reflexiona de manera rigurosa sobre ello, a la vez que presenta una estructura clara que ayuda a la comprensión de cada idea, planteándola desde una vertiente teórica y práctica que afianza los conocimientos previos y aporta contenidos que han de reforzar la capacidad profesional de intervención en la escuela.



Temas centrales - índice

1. El término «competencia» nace como respuesta a las limitaciones de la enseñanza tradicional • 2. Las competencias son la actuación eficiente en un contexto determinado • 3. La competencia siempre implica conocimientos interrelacionados con habilidades y actitudes • 4. Los fines de la educación en competencias son el pleno desarrollo de la persona • 5. Las competencias escolares deben abarcar el ámbito social, interpersonal, personal y profesional • 6. El aprendizaje de las competencias es siempre funciona • 7. Enseñar competencias comporta partir de situaciones y problemas reales • 8. Las disciplinas no son suficientes para aprender competencias • 9. El área común: respuesta a la enseñanza de com-

petencias • 10. Los métodos para la enseñanza de las competencias deben tener un enfoque globalizador • 11. Evaluar competencias es evaluar procesos en la resolución de situaciones-problema.

10 IDEAS CLAVE. LA FORMACIÓN PERMANENTE DEL PROFESORADO

Nuevas ideas para formar en la innovación y el cambio

Francisco Imbernón

Sèrie: Formació i desenvolupament professional del professorat

Col.: Ideas clave

Pàg.: 147

Preu: 14 €

ISBN: 978-84-7827-502-1

Edició en castellà

Es un llibre que presenta una estructura clara de gran ajuda per a la reflexió sobre cada una de les idees que es plantegen i que aborda la necessitat de fer un tomb en les polítiques i les pràctiques de la formació permanent del professorat, tenint en compte els canvis que s'han produït en els contextos socials i educatius.



Temas centrales - índice

• 1. Es necesario conocer de dónde venimos para saber hacia dónde vamos • 2. Hemos aprendido mucho, pero aún nos queda mucho por avanzar • 3. Hemos de introducirnos en las nuevas ideas, políticas y prácticas para realizar una mejor formación permanente del profesorado • 4. La formación permanente debe incidir en las situaciones problemáticas del profesorado • 5. En formación es necesario abandonar el individualismo docente para pasar al trabajo colaborativo • 6. En la formación del profesorado, éste ha de ser sujeto de formación con una identidad docente • 7. La formación ha de tener en cuenta a la comunidad • 8. Se ha de pasar de la actualización a la creación de espacios de formación • 9. La formación debe basarse en la complejidad como la sociedad y la educación • 10. La formación permanente del profesorado debe asumir el desarrollo actitudinal y emocional • Un breve epílogo • Glosario • Referencias y bibliografía.

ÉRASE UNA VEZ LA ESCUELA

Los ecos de la escuela en las voces de la literatura

Carlos Lomas

Sèrie: Didàctica de la llengua i la literatura

Col.: Micro-Macro Referencias

Pàg.: 234

Preu: 23 €

ISBN: 978-84-7827-517-5

Edició en castellà



Aquest llibre constitueix una invitació a un viatge literari per les històries fingides i vertaderes dels temps ja llunyans de la infantesa i de l'adolescència escolars. De la mà d'escriptor de diferents èpoques i països, sortirem a l'encontre dels anys de l'escola en la literatura amb l'esperança de trobar en aquests textos literaris sobre els contextos escolars no només emocions, malestars i crítiques sinó també alguns arguments contra el miratge gens innocent de pensar que en educació qualsevol temps passat va ser millor.

Temes centrals - índex

Érase una vez la escuela · La memoria literaria de la escuela, entre la añoranza y el ajuste de cuentas · El oficio de educar · Amarrados al duro banco · Las afinidades electivas, las amistades peligrosas y los placeres prohibidos. · El amor en los tiempos del cole · El tedio de las clases en la jaula del colegio · ¿La letra con sangre entra? · El placer del éxito y el dolor del fracaso: aprobar y suspender · Escuelas públicas y colegios privados · Amor y pedagogías · Cualquier tiempo pasado no fue mejor · Referencias bibliográficas.